

Rottehandlingsplan

Strategi for forebyggelse og bekæmpelse af rotter i Horsens Kommune

Revideret september 2019

Indhold

Indledning	3
Tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen	4
Udgifter til forebyggelse og bekæmpelse af rotter.....	4
Overordnede mål for rottebekæmpelsen i kommunen	5
Strategi og indsatsområder – målelige succeskriterier.....	5
Konkret beskrivelse af indsatsområder	7

Indledning

I henhold til miljøbeskyttelsesloven¹ og rottebekendtgørelsen² er Horsens Kommune forpligtet til at foretage en effektiv rottebekæmpelse.

Rotter er skadedyr og kan være bærere af en lang række sygdomme, som de kan overføre til mennesker ved kontakt. Udover at være smittebærere, kan rotterne forårsage store ødelæggelser både på privat og offentlig ejendom, herunder kloakker, veje m.m.

Det er primært for at reducere de sundhedsmæssige risici, der kan opstå, når mennesker kommer i kontakt med rotter, at rotterne skal bekæmpes, når de færdes uden for kloakkerne. Dette indebærer, at rotterne skal udryddes helt eller at der skal opnås et, efter sagkyndigt skøn, tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden.

Det vigtigste mål for den moderne rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestande opstår, sådan at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske forhold, sundhedsmæssige problemer eller andre gener for befolkningen. Ejere af fast ejendom er derfor forpligtet til at sikre og renholde deres ejendomme, sådan at rotternes leveduligheder begrænses mest muligt. Ejendomme omfatter både brønde og stikledninger. Hensigten er, at rotterne skal berøves adgang til føde og skjulesteder, så forudsætningerne for deres tilstedeværelse elimineres i størst muligt omfang.

Forebyggelsen af rotter kan imidlertid ikke gøre det alene, idet der erfaringsmæssigt altid vil opstå situationer, hvor bekæmpelse af rotter vil være den eneste mulige løsning her og nu. Bekæmpelsen skal ske med maksimal sikkerhed for mennesker, husdyr og vilde dyr i omgivelserne – samt på en dyreetisk og miljømæssigt forsvarlig måde. Det indebærer bl.a., at rotterne skal aflives så human som muligt, og at reglerne for besiddelse og anvendelse af gift nøje skal følges. For at kunne foretage en effektiv rottebekæmpelse og forebyggelse er det nødvendigt med en målrettet strategi, der indeholder en række tiltag, der skal styrke forebyggelsen og bekæmpelsen af rotter. Forebyggelse og bekæmpelse sker i et samspil mellem kommunen, autoriserede rottebekæmpere og den enkelte borger. Et tæt samarbejde og en god konstruktiv dialog er en forudsætning for en effektiv indsats.

Horsens Kommunes rottehandlingsplan beskriver de tiltag, som kommunen har valgt at fokusere på. Rottehandlingsplanens indsatsområder er i store træk uændrede siden 2013, men der er sket mindre lovgivningsbestemte og behovsmæssige ændringer. Udarbejdelsen af en ny gennemarbejdet "Rottehandlingsplan 2020" afventer ny lovgivning³ på området og vil tage udgangspunkt i den reviderede vejledning fra Miljøstyrelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, som udkom maj 2019.

Afdelingen for Natur og Miljø
Horsens Kommune

¹ Miljøbeskyttelsesloven: Lovbekendtgørelse nr. 681 af 2. juli 2019 om miljøbeskyttelse

² Rottebekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 1686 af 18. december 2018 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter

³ En ny bekendtgørelse forventes at træde i kraft medio 2020.

Tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen

Herunder ses fordelingen af ressourcer til bekæmpelse af rotter.

Ressourcefordeling	Administration ^{note 1}	Service og Beredskab
Rottehandlingsplan	X	
Forebyggelse og kampagner	X	X
Administrativ håndhævelse	X	
Rottebekæmpelse		X
Rottesikring af institutioner m.m.	X	X
Tilsyn	X	(X)

Note 1: Ressourcerne anvendes primært i afdelingen for Natur og Miljø, men der kan også være tale om andre afdelinger i forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter, f.eks. forebyggelseskampagner, rottesikring af institutioner (opsætning af rottespærre i kloaksystemerne) m.m.

Administrationen (ca. 0,5 Årsværk) foretager forebyggelse og rottebekæmpelse på strategisk niveau samt tilsyn med og administrativ håndhævelse af rottebekendtgørelsen.

Det operationelle niveau med forebyggelse og bekæmpelse af rotter varetages af ca. 7 autoriserede rottebekæmpere (ca. 5 Årsværk), der er tilknyttet Service og Beredskab.

Rottebekæmpelsen har en hjemmeside www.horsens.dk/rotter, hvor der kan anmeldes rotter døgnet rundt og hvor man kan få råd om forebyggelse af rotteforekomst. Alle anmeldelser prioriteres efter alvorlighed og vigtighed. Anmeldelser om rotter, der er set indendørs bliver prioriteret før rotter, der er set udendørs. Anmeldelser om rotter på institutioner, fødevarevirksomheder og særlige landbrugsejendomme med fødevarer bliver prioriteret før andre anmeldelser.

Udgifter til forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Den kommunale rottebekæmpelse er i princippet en forsikringsordning, der sikrer kommunens borgere mod uforholdsmæssigt store udgifter til bekæmpelse af rotter i tilfælde af rotteangreb.

Den kommunale rottebekæmpelse omfatter både forebyggelse og bekæmpelse. Dvs. administration og drift af rottebekæmpelsen, herunder bl.a. anskaffelse af materiel og etablering, drift og vedligeholdelse af rottespærre, digitale anmeldelsessystemer og IT-systemer.

Horsens Kommune opkræver et årligt gebyr til dækning af omkostningerne ved den kommunale rottebekæmpelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 18, jf. rottebekendtgørelsens kapitel 12.

Gebyret pålægges samtlige faste ejendomme i kommunen og opkræves som en andel af ejendomsværdien (2017; 0,0535 ‰ ~ 5,35 kr. /100.000 kr.) Gebyret opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter. Der kan ikke meddeles dispensation for betaling af gebyret.

Overordnede mål for rottebekæmpelsen i kommunen

Vision

Horsens Kommunes vision er, at rotter ikke udgør et problem i Horsens Kommune og at borgerne og de erhvervsdrivende i mødet med kommunens rottebekæmpere får professionel og effektiv hjælp, service og rådgivning, så de føler sig trygge, når det gælder forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Mål

Herunder har Horsens Kommune formuleret mål for kommunens strategi for forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Det er strategiens overordnede målsætning:

- at forebygge frem for at bekæmpe
- at der ikke skabes levesteder for rotter uden for kloakkerne
- at formidle om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- at skabe et geografisk overblik over rotteforekomsten
- at udfase anvendelsen af rottegift, hvor det er praktisk muligt
- at personer, der beskæftiger sig med forebyggelse og bekæmpelse af rotter, til stadighed bidrager til og er orienteret om viden og erfaringer på området.

Strategi og indsatsområder – målelige succeskriterier

Herunder har Horsens Kommune opstillet en række indsatsområder, der skal sikre opfyldelse af strategiens målsætning.

1. Information til borgere og virksomheder
2. Brugerundersøgelser (tilfredshedsundersøgelser)
3. Digitalt anmeldelsessystem
4. Uddannelse, kurser og interne statusmøder
5. Bekæmpelse af rotter med intelligente rottefælder
6. Udbedring af defekte kloakker og stikledninger
7. Opsætte rottespærrer på kloakledninger
8. Tilsynspligtige ejendomme
9. Samarbejde med Samn Forsyning ApS
10. Samarbejde med autoriserede personer (R1/R2-bekæmpere)

Succeskriterierne indeholder, hvor det er relevant, særlige indsatsområder vedrørende forebyggelse og bekæmpelse, jf. rottebekendtgørelsens bilag 1.

I nedenstående skema ses en skematisk sammenhæng mellem målsætning og indsatsområder. Rækkefølgen af de udvalgte indsatsområder er ikke et udtryk for en indbyrdes prioritering af de enkelte områder.

	At forebygge frem for at bekæmpe	At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne	At formidle om forebyggelse og bekæmpelse af rotter	At skabe et geografisk overblik over rotteforekomster	At udfase anvendelsen af rottegift, hvor det er praktisk muligt	At personer, der beskæftiger sig med forebyggelse og rottebekæmpelse, til stadighed bidrager til og er orienteret om viden og erfaringer på området.
Information til borgere og virksomheder	x	x	x			
Brugerundersøgelser			x			
Digitalt anmeldelsessystem				x		
Uddannelse, kurser og statusmøder			x			x
Bekæmpelse af rotter med intelligente rottefælder	x				x	
Udbedring af defekte kloakker og stikledninger	x	x				
Opsætte rottespærre på kloakledninger	x				x	
Tilsynspligtige ejendomme ⁴	x	x	x	x	x	
Samarbejde med Samn Forsyning ApS	x	x				
Samarbejde med autoriserede personer ⁵	x	x		x	x	

⁴ Tilsynspligtige ejendomme: Erhvervsjendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker. Det målrettede tilsyn erstatter den tidligere praksis, hvor alle faste ejendomme i landzone samt landbrugsejendomme i byzone var omfattet af indsatsen.

⁵ Privat bekæmpelse af rotter af R1/R2-autoriserede personer i overensstemmelse med rottebekendtgørelsens bestemmelser er tilladt i hele kommunen. R2-autoriserede personer må dog kun foretage bekæmpelse af rotter ved brug af visse kemiske bekæmpelsesmidler på egen erhvervsjendom. Alle private sikringsordninger og private bekæmpelser skal indberettes via Danmarks Miljøportal og websitet "Rottebekæmpelse".

Konkret beskrivelse af indsatsområder

I beskrivelsen af indsatsområderne og deres succeskriterier har vi lagt vægt på, at disse er specifikke, målbare, ambitiøse, realistiske, tidsbestemte og evaluerbare.

1. Information til borgere og erhvervsdrivende	
Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe• At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne• At formidle om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Hjemmeside med information om rotter og forebyggelse af rotteforekomst.• Borgere og erhvervsvirksomheder modtager målrettet information om forebyggelse af rotteforekomst på havnearealer, vildtfodringspladser, genbrugspladser, deponeringsanlæg m.m.• Borgere og erhvervsvirksomheder modtager målrettet information om den konkrete bekæmpelse af rotter, når denne er iværksat og forebyggelse af rotteforekomst (besøgsrapport)
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Hjemmesiden oplyser om forebyggelse og bekæmpelse af rotter• Der er senest 1. januar 2021 udarbejdet målrettet informationsmateriale til:<ul style="list-style-type: none">○ Institutioner○ Fødevarer virksomheder○ Have- og kolonihaveforeninger○ Vildtfodringspladser○ Genbrugspladser/deponeringsanlæg○ Havneanlæg• Der er udarbejdet et eller flere paradigmer til besøgsrapporter senest 1. oktober 2019.

2. Brugerundersøgelser

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At sikre en kompetent vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Gennemførelse af tilfredshedsundersøgelse. Den specifikke evalueringsmetode fastsættes fra gang til gang.
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Der gennemføres mindst én tilfredshedsundersøgelse hvert år, første gang senest 1. juli 2020.

3. Digitalt anmeldelsessystem

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At skabe et geografisk overblik over rotteforekomster
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Registrere alle anmeldelser af rotter i kommunens GIS-system• Hjemmesiden skal fortsat give mulighed for digital anmeldelse af rotteforekomst (selvbetjeningsløsning).• Informere borgere, borgerservicecentre (Den digitale Hotline) om den digitale anmeldelsesløsning
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Hjemmesiden har og skal fortsat have en løsning for digital anmeldelse af rotteforekomst (selvbetjeningsløsning), som kan anvendes døgnet rundt og tilknyttet "Den Digitale Hotline".

4. Uddannelse, kurser og statusmøder

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At sikre en kompetent vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter• At personer, der beskæftiger sig med forebyggelse og bekæmpelse af rotter, til stadighed bidrager til og er orienteret om viden og erfaringer på området.
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Sikre at forebyggelse og bekæmpelse af rotter kun foretages af autoriserede personer.• Deltage i erfaringsgrupper om forebyggelse og bekæmpelse af rotter• Opretholde gode samarbejdsrelationer mellem Administrationen og Service og Beredskab
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Relevante medarbejdere på strategisk og operationelt niveau skal tilmeldes et autorisationskursus, såfremt dette er relevant.• Relevante medarbejdere deltager i erfaringsgruppe i det omfang det er relevant.• Der skal afholdes statusmøder mellem Administrationen og Service og Beredskab mindst to gange årligt.

5. Bekæmpelse af rotter med intelligente rottefælder

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At udfase anvendelsen af rottegift, hvor det er praktisk muligt
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Indhente praktiske erfaringer med brugen af intelligente overfladefælder uden brug af gift i forhold til traditionelle foderstationer med gift.• Indhente oplysninger om type samt antal kg af de anvendte bekæmpelsesmidler, herunder afdække, hvorvidt anvendelsen af bekæmpelsesmidler er i overensstemmelse med Naturstyrelsens resistensstrategi• Indhente yderligere praktiske erfaringer med brugen af intelligente kloakfælder uden brug af gift.• Udbygge bekæmpelsen med intelligente rottefælder i det omfang, det er hensigtsmæssigt.
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Naturstyrelsens resistensstrategi skal overholdes.• Indhente praktiske erfaringer med brugen af intelligente kloakfælder. Fældernes anvendelse og effektivitet vil blive evalueret løbende.• Indhente praktiske erfaringer med brugen af intelligente overfladefælder. Fældernes anvendelse og effektivitet vil blive evalueret løbende.

6. Udbedring af defekte kloakker og stikledninger

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe• At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Udbedring af private og offentlige kloakker skal ske snarest muligt efter tilsynsbesøget/efter det konstaterede brud.
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Udbedring af private og offentlige kloakker snarest muligt efter tilsynsbesøget /efter det konstaterede brud.

7. Opsætte rottespærre på kloakledninger

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Horsens Kommune skal som grundejer, hvor det er teknisk muligt opsætte rottespærre på kloakledninger, der fører ind til kommunale skoler, plejehjem og daginstitutioner.• Horsens Kommune skal som grundejer i forbindelse med byggemodning af arealer udlagt til kommunale skoler, plejehjem, daginstitutioner og parcelhusområder, hvor det er teknisk muligt, opsætte rottespærre på kloakledninger, der fører ind til de pågældende områder.• Horsens Kommune skal, når der er opnået tilladelse fra grundejeren, hvor det er teknisk muligt, opsætte rottespærre på kloakledninger, der fører ind til private, regionale og statslige skoler, plejehjem, daginstitutioner og hospitaler.• Horsens Kommune skal i forbindelse med byggemodning af private, regionale og statslige skoler, plejehjem, daginstitutioner og hospitaler, når der er opnået tilladelse fra grundejeren, hvor det er teknisk muligt, opsætte rottespærre på kloakledninger, der fører ind til de pågældende områder.• Horsens Kommune kan desuden efter aftale med Samn Forsyning ApS opsætte rottespærre andre steder.
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Inden opsætning af de nævnte rottespærre er kloakledningen undersøgt og sikret, at den er fri for rotter. De nævnte rottespærre er installeret senest 1. januar 2021• De nævnte rottespærre er registreret i kommunens GIS-system senest 1. januar 2021.

8. Tilsynspligtige ejendomme

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe• At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne• At sikre en kompetent vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter• At skabe et geografisk overblik over rotteforekomster• At udfase anvendelsen af rottegift, hvor det er praktisk muligt
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Alle tilsynspligtige faste ejendomme i landzone samt landbrugsejendomme i byzone skal undersøges for rotter i henhold til rottebekendtgørelsens bestemmelser. På ejendomme med rotteforekomst skal der iværksættes bekæmpelse efter gældende regler.• I byzoner og sommerhusområder skal bekæmpelse ske efter anmeldelse, medmindre særlige forhold nødvendiggør et regelmæssigt tilsyn i henhold til rottebekendtgørelsens bestemmelser.• Udvælge ikke-tilsynspligtige ejendomme for regelmæssigt tilsyn, såfremt særlige forhold nødvendiggør regelmæssig undersøgelse for rotter.
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Gennemføre tilsyn med tilsynspligtige ejendomme, jf. bekendtgørelsens bestemmelser.

9. Samarbejde med Samn Forsyning ApS

Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe• At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne• At sikre en kompetent vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Opretholde og vedligeholde gode samarbejdsrelationer med Samn Forsyning ApS
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Der skal afholdes mindst ét årligt møde med Samn Forsyning ApS om sanering af kloaknettet, herunder behovet for bekæmpelse af rotter med gift/rottespærrer m.v. Behovet vil løbende blive vurderet i forhold til udviklingen på området.• Udbygge samarbejdet med Samn Forsyning ApS, hvor der konstateres defekter i den offentlige kloak.

10. Samarbejde med autoriserede personer (R1/R2- bekæmpere)	
Målsætning:	<ul style="list-style-type: none">• At forebygge frem for at bekæmpe• At der ikke skabes levesteder for rotter udenfor kloakkerne• At skabe et geografisk overblik over rotteforekomster• At udfase anvendelsen af rottegift, hvor det er praktisk muligt
Tiltag	<ul style="list-style-type: none">• Registrere alle anmeldelser af rotter i kommunens GIS-system• Registrere alle aftaler om sikringsordninger i kommunens GIS-system• Invitere private R1/R2-bekæmpere til samarbejds møde, hvor vi kan udveksle erfaringer og drøfte praksis• Tilsyn med sikringsordninger, herunder tilsyn med udarbejdelsen af bygningsgennemgangsrapporter og evt. efterfølgende bekæmpelse• Tilsyn med udførelse af anmeldt R1/R2-bekæmpelse• Understøtte forebyggelse på ejendomme med R1/R2-bekæmpelse
Succeskriterier	<ul style="list-style-type: none">• Alle anmeldelser registreres i kommunens GIS-system• Alle aftaler om sikringsordninger registreres i kommunens GIS-system• Kontakte/opsøge R1- og R2-autoriserede rottebekæmpere med henblik på et dialogmøde om forebyggelse af rotteforekomst, evt. på konkrete ejendomme, beliggende i Horsens Kommune.• Senest 1. juli 2020 at udarbejde en metode til at prioritere tilsynsindsatsen i forhold til differentieret tilsyn på rotteområdet og samtidig sikre at differentieringen sker på et ensartet grundlag, herunder:<ul style="list-style-type: none">○ Gennemføre uvarslede tilsyn af sikringsordninger, herunder bygningsgennemgangsrapporter og tilsynsrapporter. Den specifikke metode til tilsyn, omfang og kvalitet fastsættes fra gang til gang.○ Gennemføre uvarslede tilsyn af rottebekæmpelse udført af R1/R2-autoriserede rottebekæmpere, herunder at der sker overholdelse af Miljøstyrelsens retningslinjer for rottebekæmpelse. Den specifikke metode til tilsyn, omfang og kvalitet fastsættes fra gang til gang.○ Gennemføre håndhævelse i tilfælde af overtrædelse af retningslinjerne og evt. anmeldelse til Miljøstyrelsen, Kemikaliekontrollen med henblik på inddragelse af autorisation og/eller indgivelse af politianmeldelse med henblik på bødestraf.